

Plán rozvoje envirometální výchovy (EVVO)

2016 - 2019

Mateřská škola Vápenná, okres Jeseník,
příspěvková organizace

Osnova:

1. Vymezení pojmu environmentální výchova.....	2
2. Cíle enviromentální výchovy.....	3
3. Rámcové oblasti rozvoje EVVO v mateřské škole.....	3
4. Hlavní témata rozvoje EVVO v mateřské škole.....	3
5. Očekávané výstupy v oblasti enviromentálního vzdělávání.....	5
6. Metody a formy EVVO.....	7
7. Prostředí mateřské školy.....	8
7.1 Vnitřní prostředí – budova školy.....	8
7.2 Vnější prostředí – zahrady školy.....	8
8. Evaluace EVVO.....	9

1. Vymezení pojmu environmentální výchova

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená životní prostředí a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí po dospělé.

Environmentální výchova „...odhaluje důsledky lidské činnosti, která působí devastaci a ohrožuje život na Zemi. Ukazuje možné způsoby potřebné k dosažení pozitivních změn v životním prostředí. Vychovává k odpovědnému vztahu k přírodě a pochopení její nenahraditelné ceny pro život všech. Má za úkol budovat v lidech pozitivní vztah k přírodě, schopnost estetických prožitků v souvislosti s přírodou, zabývá se poznáváním vztahů v přírodě a vlivem člověka na ni. Věnuje se budování správných hodnot, postojů a kompetencí k péči o přírodu; připravenosti k angažovanému jednání.“ (Leblková, 2012).

2. Cíle environmentální výchovy

- Rozvíjet citlivost k přírodě (všímat si dění v přírodě, vyjadřovat vlastní prožitky různými metodami, vnímat potřeby živé přírody).
- Upevňovat potřebu kontaktu s přírodou (umět v ní trávit volný čas).
- Podporovat schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím (zbavení pocitu strachu).
- Ujasňovat si vlastní hodnoty a postoje vůči přírodě (ocenit význam přírody pro život člověka).
- Znalost místa, jeho jedinečnosti (zjišťovat, čím je určité místo jedinečné, jak v něm funguje propojení společnost - příroda, jak se místo proměňovalo v závislosti na různých faktorech)
- Znat, jak mohou ochraňovat živou i neživou přírodu (péče o rostliny, živočichy v zimě, třídění odpadů, čištění studánek apod.)

3. Rámcové oblasti rozvoje EVVO v mateřské škole

V rámci integrovaných bloků jsou zařazována témata z rámcových oblastí rozvoje EVVO, děti se seznamují s některými zákonitostmi přírody a života v ní.

- neživá a živá složka přírody
- utváření vztahů člověka a prostředí
- ochrana životního prostředí
- odpady a jejich třídění
- podmínky pro život na Zemi
- rostliny a živočichové
- ekologie a my
- znečišťování přírodního bohatství
- místní a regionální ochrana přírody a její problematika

4. Hlavní témata rozvoje EVVO v mateřské škole

Témata jsou průběžně zařazována do plnění cílů stanovených ve školním vzdělávacím programu „Vyletíme z úlu ven, užijem si každý den.“ Tato témata jsou přizpůsobena stávajícím podmínkám, možnostem školy, okolnímu prostředí. Nabízíme dětem rozmanité činnosti, které je vedou k zájmu o další poznání.

Environmentální senzitivita – rozvoj citlivosti k přírodě a životnímu prostředí.

Základem je dostatek kvalitního kontaktu s přírodním prostředím. Takový kontakt by měl být pozitivní („hezké chvíle v přírodě“) a zapamatovatelný. Důležitá je následná další práce s pozitivními zážitky, jejich opětovná evokace, zhodnocení a diskuze.

- dostatečně dlouhý pobyt venku
- zkoumání nových míst, oblastí
- poznávání okolní krajiny
- péče o rostliny
- péče o ptáky v zimě
- péče o strom
- pozorování života včel
- oslava významných událostí (22.3. Světový den vody, 22.4. Den Země, 5.6. Světový den životního prostředí aj.)

Environmentální zákonitosti - zaměřují se především na jasně čitelné závislosti organismů na jejich životním prostředí, existenci potravních řetězců a také proměny přírody v čase.

- podávání pravdivých informací dítěti
- přizpůsobení výkladu věkovým zvláštnostem dětí
- představovat cesty k nalezení informací
- seznamovat se s rostlinami, živočichy, houbami
- uvědomit si obezřetnost, bezpečnost ve styku s některými živočichy
- chápat, že některé rostliny jsou léčivé, ale některé jedovaté
- poznávat environmentální zákonitosti
- pozorovat rozkladné záležitosti (např. kompost)
- pěstování rostlin, bylin – pochopení vztahu mezi rostlinami a potravou
- vnímat změny času v přírodě (roční doby, změny počasí)
- seznamovat se s životem jiných kultur

Výzkumné dovednosti – děti se učí využívat k pozorování a experimentování především své vlastní smysly.

- učit se kriticky myslet (pochopit rozdíl mezi realitou a fikcí)
- poznávat svět všemi smysly
- manipulovat s badatelskými nástroji a pomůckami
- experimentovat
- vysvětlit sledované změny

5. Očekávané výstupy v oblasti environmentálního vzdělávání

Z pohledu RVP PV je možno nahlížet na environmentální vzdělávání skrze očekávané výstupy předškolního vzdělávání jednotlivých vzdělávacích oblastí:

Dítě a jeho tělo

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Dítě a jeho psychika

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- popsat situaci
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu
- projevovat zájem o knížky
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- uvědomovat si své možnosti a limity
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních krás
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby)

Dítě a ten druhý

- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití

Dítě a společnost

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším přírodním prostředí
 - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý
 - jak svět přírody, tak i svět lidí
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

6. Metody a formy EVVO

Při získávání informací o přírodním prostředí je důležité přizpůsobit činnosti věkovým zvláštnostem dětí. Dětem nabízíme různorodé metody a formy práce, aby poznávání přírody bylo smysluplné, odborné, zajímavé, atraktivní a vedlo je k dalším badatelským poznáním.

- pozorování, práce na školní zahradě
- poznávání okolního prostředí v regionu
- vycházky a exkurze
- pozorování
- výuka v terénu
- pokusy
- besedy
- školní ekologické projekty
- výukové programy
- počítačová a internetová technika
- propagační materiály
- skupinová, individuální práce
- soutěže, testy
- dramatické hry
- návštěvy ve stanici mladých přírodovědců

- spolupráce s obcí, rodiči, místními sdruženími
- kurzy, semináře a specializační studia DVPP
- technická a organizační opatření přispívající k ekologizaci provozu školy
- účast v EVVO programu Mrkvička
- plnění celoroční hry v časopise Pastelka

7. Prostředí mateřské školy

Prostředí mateřské školy a její okolí je uzpůsobeno tak, aby bylo bezpečné a poskytovalo dětem dostatek podnětů k rozvoji environmentální výchovy. Škola je obklopena zahradami, loukou, polem, lesy, v blízkosti je potok.

7.1 Vnitřní prostředí – budova školy

- ve třídě jsou umístěny nádoby na třídění odpadu
- děti mají k dispozici různé přírodniny
- třídy jsou vybaveny nástroji podporujícími badatelské aktivity
- výzdoba školy přírodninami je obměňována dle aktuálního ročního období
- děti samy pěstují rostliny, starají se o ně
- při výtvarných pracích používáme přírodniny, výtvarná díla vystavujeme na nástěnkách
- děti mají k dispozici společenské hry s environmentální tematikou

7.2 Vnější prostředí – zahrady školy

Mateřská škola má k dispozici dvě zahrady. Jedna je nově rekonstruovaná ve stylu eko zahrady. Je situovaná v kopcovitém terénu. Děti ji pojmenovaly Rozmarýnka. Druhou zahradu tvoří rovná zatravněná plocha. Vyžaduje celkovou rekonstrukci.

Eko zahrada:

- přírodní kopcovitý terén
- různá zákoutí
- dostatek herních prvků
- členitost zahrady – tajemná místa lákající ke zkoumání
- ovocné i lesní stromy
- hmyzí domečky
- záhony k pěstování rostlin
- krmítka pro ptáky
- pěstování zahradních plodin (maliny, jahody)
- vrbové iglú

Rezervy v oblasti environmentálního vzdělávání- vnější i vnitřní prostředí:

- environmentální nástěnka ve třídě
- vybavení funkčním zahradním náradím
- péče o živého mazlíčka
- hry s vodou
- kompostovací nádoba

8. *Evaluace EVVO*

V průběhu roku pedagog sleduje, jaký projevují děti o environmentální činnosti zájem, nabízí jim další nové aktivity. Pozoruje, jak děti využívají získané informace v praxi (např. neplýtvají vodou při čištění zubů, při kreslení používají obě strany papíru – a ví proč, třídí odpad, starají se o rostliny apod.). Tyto informace zaznamenává do hodnocení integrovaných bloků.

Na konci školního roku pedagog v rámci SWOT analýzy zhodnotí, jak byly naplňovány cíle, jaká témata děti nejvíce zaujala, ve kterých jsou rezervy apod.

